

İFTIXAR PİRİYEV – 60

(“Atabəylər”-- N. Həsənzadə), Çingiz (“Bəxtsiz cavan” – Ə.Haqverdiyev), Altay (“Od gəlini” – C. Cabbarlı), Qədir bəy (“Lənkəran xanının vəzir” – M. F. Axundov), Məlikməmməd

bəy (“Dodaqdan qəlbə – Taleyin qisməti beləymiş yəqin” – R.N.Güntəkin), Aslan (“Yağışdan sonra” – B.Vahabzadə), Tahir (“Toy gecəsi”-- S.Sədaqətoğlu); bədii televiziya filmlərində – Nofəl (“Canavar balası” – Şef (“Qırmızı qar” – A. Rəhimov) kimi rollarda özünü müxtəlif səpkili obrazları canlandırmağı

Ulu öndərin səhnə obrazını yaradan sənətkar

Bugünlərdə ölkə sənətseverləri ümummilli lider Heydər Əliyevin səhnə obrazını yaradan aktyor və rejissor, İrəvan Dövlət Azərbaycan Dram Teatrının direktoru, Əməkdar mədəniyyət işçisi, sənətsünaslıq üzrə fəlsəfə doktoru, Prezident mükafatçısı İftixar Piriyevev anadan olmasının 60 illiyini sevgi-sayğılarla qeyd edirlər.

İftixar Fəhrat oğlu Piriyevev 1960-cı il sentyabr ayının 7-də Gürcüstanın qədim Qaraçöp mahalının Düzəyrəm kəndində ziyalı ailəsində anadan olub. Gələcəyin teatr xadimi 1977-ci ildə orta məktəbi, 1981-ci ildə Azərbaycan Dövlət İncəsənət İnstitutunun dram-kino aktyorluğu fakültəsini bitirib, aktyorluq fəaliyyətinə Azərbaycan Dövlət Akademik Milli Dram Teatrında başlayıb.

İstedadlı və təşəbbüskar teatr xadimi kimi İftixar Piriyevev Prezident Heydər Əliyevin Tiflis Teatrının bərpasına kömək məqsədi ilə verdiyi xüsusi tapşırıq əsasında, 1998–2000-ci illərdə hazırda ümummilli liderin adını daşıyan Tiflis Azərbaycan Dövlət Dram Teatrının bərpası prosesinə rəhbərlik edib. Bu tapşırığın uğurla yerinə yetirilməsi nəticəsi nəzərə alınmaqla, bacarıqlı teatr qurucusu 2000-ci ildə böhranlı vəziyyətdə olan C.Cabbarlı adına İrəvan Dövlət Azərbaycan Dram Teatrına direktor vəzifəsinə təyin edilib. İftixar Piriyevev 20 ildir ki, həmin kollektivin aktyoru və direktorudur. Teatr xadimləri İttifaqının və Yazıçılar Birliyinin üzvüdür.

İftixar Piriyevev akademik və professional teatrın səhnəsində, televiziya tamaşalarında, seriallarda və bədii filmlərdə 40-dan çox aparıcı və əsas rollar oynayıb. Onun adı Azərbaycan teatr tarixinə ümummilli lider Heydər Əliyevin səhnə obrazını ilk dəfə yüksək məharətlə yaradan aktyor kimi düşüb.

Akademik Milli Dram Teatrının səhnəsində yaratdığı Litavrçı (“Maqbet” – Şekspir), Birinci şəxs, Bayandur, Samir, Ayaz (“Xurşudbanu Natəvan”, “Büllür sarayda”, “Bizim qərribə taleyimiz”, “Şeyx Xiyabani” – İ. Əfəndiyev), Əkbər, Xəzər, Poladgüc (“Mirzə Şəfi Vəzəh”, “Gecə döyülən qapılar”, “Mənsiz dünya”, “Torpağa sancılan qılınc” – N. Xəzri), Oğlan (“Medeya” – J. Anuy), Elcan (“Məhəbbət yaşadır” – N. Hacıyev), Vəliqulu, Namiq (“Sizi deyib gəlmişəm”, “Şəhərin yay günləri” – Anar), Qaraçı (“İblis” – H. Cavid), Yıxan

(“Məlikməmməd” nağılı), Əli bəy (“Vaqif” – S. Vurğun), Fərhad (“Günah” – R. Əlizadə), Polis (“Üç quruşluq opera” – B.Brext, K. Vayl), Niftalı (“Yayda qartopu oyunu” – V. Səmədoğlu), Zəki (“Yalan” – S. Rəhman), Aşıq İftixar (“Qədr gecəsi” – E. Baxış), Edqar (“Kral Lir” – Şekspir, Talap (“Sokratı anma gecəsi” – Ç. Aytmatov, M. Şaxanov) kimi rollar onu hələ gənc yaşlarında teatrseverlərə istedadlı aktyor kimi tanıdıb.

C.Cabbarlı adına İrəvan Dövlət Azərbaycan Dram Teatrının səhnəsində isə İftixar Piriyevev Heydər Əliyev (“Xilaskar” – A.Babəyev, “Burdan min atlı keçdi” – Hidayət, “İşıqlı, nurlu sabah”, “Qurtuluş Dastanı” – İftixar), Tarix (“İrəvanda xal qalmadı” – Hidayət), Birinci qonaq, Kəbleyi Muxtar və Birinci kişi (“Akvariuma xüsusi sifariş”) rollarını yetkin teatr xadimi səviyyəsində yaradıb.

Ötən illərdə İftixar Piriyevev televiziya tamaşalarında – Cavid (“Təkan” – M.Murad), Sərvər (“Ürək yaman şeydir...” – Ə.Əylisli), Oğul (“Oğulla görüş” – M. Oruc), Abbas (“Közəran evin işığı” – S.Budaqlı; televiziya seriallarında – Əbdül (“İtkin gəlin” – Ə.Hacizadə), Vədad

bacaran aktyor kimi sevdire bilib.

“İşıqlı, nurlu sabah”, “Soyqırımı tarixinin dastanı”, “Nurlu ömrün anları”, “Qalx ayağa Azərbaycan”, “Azərbaycan bayrağı”, “Qurtuluş”, “O da aşıq ola” teatr layihələrinə, Çexovun “Ayı”, Y.B.Yozefin “Yellənçəkdə iki nəfər” və Elçinin “O da aşıq olub yaza dünyada” əsərləri əsasında “Akvariuma xüsusi sifariş” tamaşalarına isə rejissor kimi İftixar Piriyevev özü quruluş verib.

Dram əsərləri İrəvan Dövlət Azərbaycan Dram (“Qurtuluş dastanı”, “İşıqlı, nurlu sabah”, “Soyqırımı tarixinin dastanı”, “Nurlu ömrün anları”, “Qalx ayağa Azərbaycan”, “Azərbaycan bayrağı”, “Qurtuluş”, “Qanlı qızıl toy”), Naxçıvan Dövlət Musiqili Dram (“Qurtuluş dastanı”, Gəncə Dövlət Dram “Dan yeri söküləndə”, Tiflis Dövlət Azərbaycan Dram “Eşqin tikan dairəsi”, Dərbənd Dövlət Azərbaycan Dram “Eşqin tikan dairəsi” teatrlarının səhnələrində uğurla oynanılır.

Bunlardan əlavə, İftixar Piriyevev “Mənim ömür nəğmələrim” – şeirləri əsasında Azərbaycan televiziya tərəfindən bədii televiziya filmi çəkilib. O, Azərbaycan televizi-

yasında “Ozan” folklor toplusunun aparıcısı, bir sıra ədəbi-bədii proqramların bədii qiraətçisi, 1991-ci ildə Azərbaycan Milli “Dastan” Teatrının yaradıcısı olub.

Səhnə fəaliyyəti ilə yanaşı, bədii və elmi yaradıcılıqla da məşğul olan İftixar Piriyevev pyesləri, ssenariləri, seir və poemaları əsasında tamaşalar, televiziya verilişləri və filmlər hazırlanıb. O, bir sıra dəyərli kitabların müəllifidir, şeirlərinə mahnılar bəstələnib. “Qeyrisəlis məntiq nəzəriyyəsinin teatr sənətində sinergetik adaptasiyası (Elçin dramaturgiyası əhatəsində)” adlı doktorluq dissertasiyası üzərində tədqiqat işi aparır.

İftixarın Piriyevev xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin bədii obrazı ilk dəfə C.Cabbarlı adına İrəvan Dövlət Azərbaycan Dram Teatrının səhnəsində dramaturq Aqşin Babəyevin “Xilaskar”, İftixarın “Qurtuluş dastanı”, Hidayətin “Burdan min atlı keçdi” əsərlərinin tamaşalarında bütün çaraları və səvimli rəhbərə layiq səviyyədə canlandırılıb. Hec bir teatrın, heç bir sənətkarın cəsarət etmədiyi bir zamanda o, ulu öndərin əsl sənət nümunəsinə çevrilən, çox maraqlı bədii obrazının səhnədə təcəssümünü

böyük aktyor cəsarətilə öz üzərinə götürüb və bu prosesi uğurla davam etdirir. Sənət bilicilərinin dediyi kimi, Heydər Əliyevin səhnə obrazı İftixarın qəlbində ulu öndərə dərin sevgidən rüşlənib və səhnəyə pərvazlanıb.

Teatrşünas professor İlham Rəhimli isə uzun illərdən bəri tanıdığı, yüksək dəyərləndirdiyi sənətkar dostunu belə tanıdır: “İftixar səhnəni həssaslıqla duyur. Aktyorluq üçün kifayət qədər bacarıq və istedadı var. Dramaturgiyanın estetik prinsiplərini zövqlə mənimsəyib. Teatr kimi mürəkkəb sənət ocağının idarəetmə mürəkkəbliklərini reallaşdırmaqda səriştəlidir”.

İrəvan Teatrının Ermənistanda fəaliyyət göstərdiyi illərdə bu sənət ocağının direktoru işləmiş görkəmli ziyalı və ictimai xadim Hidayət Orucovun söylədiyi kimi, bu teatrın Bakı dövrü üçün sonsuz əmək sərf edən, İrəvan Teatrını çox böyük miqyasda inkişaf etdirən İftixar, öhdəsinə düşən missiyanı şəərəflə yerinə yetirir. Rəhbərliyə başladığı andan İrəvan Teatrının bütün ənənələrini, bu günə qədər keçdiyi uzun, keşməkeşli yolda nail olduğu intibahı qoruyub saxlamaqla, zəngin ənənələr üzərində sabaha doğru aparmağı perspektiv strategiya kimi qarşıya məqsəd qoyub.

Yaradıcılığının məhsuldar dövrünü yaşayan sənətkarı 60 yaşının tamam olması münasibətilə təbrik edir, ona qarşıdakı illərdə milli teatrımızın tərəqqisi yolunda daha böyük uğurlar arzulayırıq.

Tahir AYDINOĞLU,
“Xalq qəzeti”